

Zvečer sta šla po ulici. Smeh na obrazu in veselje v očeh. Stanko je kadil cigareto in je ponudil eno tudi Hinku.

»Zakaj pa ne? Čemu bi se branil?« se je zasmeljal Hinko in jo je sprejel.

Zavila sta v krčmo in sta pila do pozne noči...

Hinko je hodil kraj prepada, a hodil je brezskrbno in se ni oziral v neskončno brezdno pred seboj. Hodil je in ni ga bilo strah. V Stankovi družini je njegova vest umolknila in za hip je bilo mirno njegovo omamljeno srce. Tako lahno je stopal ob tem prepadu, tako mirno in brez skrbi, da bi prav nič ne bil čutil, če bi se bil zvrnil v zevajoče žrelo.

Koval je pesmi, namesto da bi se bil učil. Stanko ga je k temu še vzpodbujal. Hinko je bil neizmerno vesel, če ga je Stanko kdaj pohvalil...

S šolo je šlo vedno slabše. Povsod se je pokazal neuspeh. Profesorji so se čudili temu nenadnemu preobratu, a Hinko se ni menil več za nobeno besedo. Velikokrat ga ni bilo tudi v šolo in je postopal po mestu.

Tako je drvil Hinko, kakor da nič ne vidi, naravnost v svojo pogubo. Ob brezdnju je stopal, lahnih, prožnih korakov, in še smejal se je, ko se je oziral dol v temo in v noč, ki se je širila pred njim v neskončnost...

(Dalje prihodnjič.)

Moja prva šolska doba.

Pripoveduje Anton Antonov.

2. Kako me je vpisoval Pepček.

Dreden vam povem, kaj sem vse doživel pri vpisovanju, vam moram opisati nekoliko našo šolo, kjer sem zajemal prve vire šolske učenosti.

Velika je moja rojstna dolina in široka. Kroginkrog jo obrobajo holmi, hribje in gore. Ob njih vznožjih gledajo prijazno in resno nagosto posejane vasi s svetlimi hišami in zasivelimi gospodarskimi poslopji proti sredini, kjer se kakor skrbna mati ozira nanje velika in visoka župna cerkev.

Okoli nje je veliko in jako obširno pokopališče, kamor nosijo k večnemu počitku vse umrle župljane.

Nasproti pokopališču se svetlika župnišče, kjer stanuje naš dušni pastir. Osível je že v naši dolini, hrbet mu je skrivila peza dolgih let, a oči se mu svetijo še vedno mladeniško in dobrodušno.

Za župniščem stoji nekoliko manjše poslopje, kjer ima svoje ognjišče gospod kaplan, mlada pomoč osivelemu starčku župniku.

Natanko poleg »kaplanije« pa te dobričavo in bistro pogleduje naša stara, precej dolga in dokaj široka šola. Ob glavni cesti nad vhodom nosi z zlatimi črkami v kamen vdelan napis: »Ljudska šola«.

Pritličje ima in eno nadstropje. V pritličju je bilo stanovanje za šolskega vodjo in še za eno učno moč, in en razred se je zbiral vsako leto odspodaj.

Po lesenih stopnicah si prišel v prvo nadstropje, kjer so bili prostori za dva razreda.

Liki koklja čepi ta naša šola za velikim šolskim vrtom ob glavni cesti, ki te popelje po celi dolžini moje rojstne doline.

In kadarkoli grem mimo tega poslopja, se mi zazdi, da s prav prijaznim pogledom zre na vse one, ki so se kdaj učili v njegovih prostorih najpotrebnejšega za življenje.

Vablivo pa namigava vsem onim malčkom in palčkom, ki še brezskrbni in bosonogi pohajajo okoli njega. Kliče jih in celo prosi, naj si gredo ogledat njegove notranje prostore ter poslušat njegove nauke.

Tako je ta hiša tudi mene vabila pod svojo streho tisto, posebno tisto soboto one jeseni, ko sem dopolnil že skoraj sedmo leto svojega mladega življenja.

In napravili so me praznično, deli torbico čez ramo, in šli smo: Slavka, Pepček in jaz.

Pokonci sem šel tedaj skozi rojstno vas, ki je komaj četrť ure oddaljena od šole.

Zavestno in ponosno sva stopala Slavka in jaz proti šoli. Saj sva bila pa tudi lahko ponosna! Od nog do glave, od temena do petâ sva bila vsa nova.

Slavka je imela sicer še celo tablico, jaz pa ubito; ali to mi ni prav nič grenilo veselja in manjšalo korajže.

Pač pa je bilo nekaj neznanega — jaz sam ne vem, kaj — kar mi je stiskalo mlado srce. Korajže je bilo čimdaljemanj v moji duši.

Tudi Slavka je utihnila. Najbrže se ji je taka godila kakor meni. Nemirna sva postajala oba.

Zato pa je imel Pepček zelo veliko posla, da je naju vsaj nekoliko potolažil in umiril.

In vstopili smo.

Gospod nadučitelj je bil popolnoma drugačen, kakor sem si ga bil ustvaril v svoji duši.

Brade ni imel, palice ni držal v roki in zelo prijazno je gledal mene in vse druge, ki se jih je kar trlo okoli njega.

To je menda nas vse potolažilo in nam pregnalo ves strah iz boječih src. Začeli smo se gledati, izpregovorili smo nekaj besed, in že je bilo prijateljstvo sklenjeno med nami.

Deklice so nas poslušale, mi smo pa modrovali. Vse podobe smo preresetali. Te so se nam zdele lepe, one ne, kakor je pač sodilo mlado oko. Mirno in skoraj šepetaje smo se pomenkovali, ker smo vsi vedeli, da nismo doma.

Le, če se je ta ali oni zmotil, da je imel naslikano prepelico za kokoš, ali narobe, se je šepet prelil v precej bučen smeh.

Ko smo si tako ogledali vso sobo ter jo precenili in presodili, se je zasukala naša zanimiva govorica na nas same. Jeli smo ogledovati drug drugega. Hvalili in grajali smo vse povrsti: klobuke, obleko in obuvala. Nazadnje smo se lotili tudi torbic. Gledali smo drug drugemu vanje.

Adamičevi Micki se je zdelo najbolj prav, da je jela brskati po moji torbici.

Sicer sem se otepal, ali vendar se ji je posrečilo, da je privlekla mojo razbito tablico iz nje.

Tedaj pa se je začelo vse smejeti in norčevati iz mene in tablice. Seveda sem jaz takoj porabil to priliko ter pokazal in dokazal gospodu nadučitelju, da sem se dosedaj prav izborno navadil jokati.

»Mir,« zakliče precej trdo in strogo gospod nadučitelj. Meni so vsi udje zatrepetali, tako sem se ustrašil, in vse solze so se mi posušile namah. Jok mi je kar v grlu obtičal. In natanko tako je učinkovala učiteljeva beseda tudi na one, ki so se smejali moji razbiti tablici.

»Antonov Tonček,« zakliče gospod nadučitelj s prijaznejšim glasom, ko se je bil Pepček prerinil do njega.

Z velikim strahom sem se spravil za Pepčkov hrbet, ker sem pričakoval najmanj desetkrat hujšo kazen, kakor bi jo doma.

»Koliko si star?« me vpraša gospod ter me potegne narahlo predse, ko je zapisal moje ime.

Jaz sem ga gledal strmé, ker nisem vedel, kako mu naj odgovorim.

»O svetem Antonu pred pustom dopolni sedmo leto,« odgovori Pepček mesto mene, kakor ga je naučila mamica.

»Kako je pa tebi ime?« se obrne nadučitelj proti Slavki, ki je stala za menoj.

»Slavka,« dé moja sestra komaj slišno ter skoraj počene iz strahu in zmedenosti.

»V ponedeljek se prične šola zjutraj ob osmih s šolsko mašo,« nam pove gospod nadučitelj, končavši z vpisovanjem. — »Vsi, katere sem vpisal, pridite k sveti maši, da slovesno otvorimo letošnje šolsko leto.«

Po teh besedah smo se usuli na prosto kakor čebele iz panja.

Nismo se poslovili drug od drugega, kakor je navada pri odraslih.

Mogoče se je izpregovorila kaka prijazna beseda tuintam v slovo, ali splošno pa smo si bili na prostem spet tuji. Le otroci iz iste vasi so se strnili v gručo, ki se je liki svitek kotalila proti domovju.

Tako sem tudi jaz korakal še z večjim ponosom, in korajža mi je rastla tembolj, čimblíže sem bil doma.

»Šolar si,« sem si mislil ter se zelo razveselil ob tej misli.

In zazdelo se mi je, da tudi svetlo solnce čuvstvuje z menoj; saj je tako ljubko zrlo z vedrega neba na našo gručo.

Varna in prijetna ujčkalnica.